

INLEIDING

Aan de hand van onderstaande tekst wil **Millennium Golf** aan de buitenwereld duidelijk maken dat zij op een zeer ernstige manier bezig is met de omschakeling van het voeren van een traditioneel beheer naar het voeren van een doordacht ecologisch beheer.

Het traditionele groenbeheer van de club werd gekenmerkt door ondermeer een gebruik van anorganische meststoffen en fytofarmaceutische producten. **Millennium Golf** beseft dat haar oude aanpak door buitenstaanders terecht bestempeld werd als milieuvriendelijk!

In tegenstelling tot vroeger verdient de nieuwe aanpak getypeerd te worden als **rationeel, preventief, duurzaam en milieuvriendelijk**. Zo is er bijvoorbeeld sprake van een doordacht gebruik van organische meststoffen in functie van een grondige studie van het terrein aan de hand van de bodemkaart, de biologische waarderingskaart, een reeks bodemanalyses, ...

De ziektebestrijding wordt bijvoorbeeld gekenmerkt door het voeren van een sterk preventief beheer zoals ondermeer bijzonder veel aandacht schenken aan de verbetering van de bodemstructuur. Het gebruik van sproeistoffen wordt in het kader van dit beheerplan beschouwd als **uitdovend** en zal in de toekomst enkel en alleen als **noodrem** plaatsvinden op de spelzones (tees, greens, fairways) indien de greenkeeper dit noodzakelijk acht. Hierbij zal hij steeds gebruik maken van de minst milieubelastende producten.

Dit ambitieuze plan wordt allicht een verhaal van vallen en opstaan. Waarschijnlijk zijn bepaalde voornemens (op korte termijn) te hoog gegrepen of misschien ook niet en kan voor een bepaalde beheermaatregel de lat hoger gelegd worden.

Millennium Golf heeft, met oog op het bekomen van een beter milieu, op een rationele manier gekozen voor het voeren van het IPM systeem dat gebaseerd is op een combinatie van goede preventief gerichte onderhoudspraktijken, om allerlei grasziekten beter te beheersen.

Milieubeleidsverklaring:

Juridische randvoorwaarden

1: Gewestplan

Millennium Golf in Paal (gemeente Beringen) is bestemd als golfzone. Tevens wordt de omgeving van de Paalse Plas, die op het gewestplan bestemd is als ontginningsgebied, met nabestemming als recreatiegebied. Vermits de nabestemming recreatie hier gerealiseerd is gaat het om een bevestiging van de feitelijke situatie. Het bestaande 18 holes golfterrein met het recreatief medegebruik voor fietstoerisme en het recreatiedomein Paalse Plas blijven in hun huidige vorm behouden. Het golfterrein "Millennium Golf" in Paal (Beringen) is een onderdeel van het recreatiedomein 'Paalse Plas'. De 'Paalse Plas' omvat een bundeling van recreatieve voorzieningen: een uitgebouwd watersportcentrum met diverse watersportmogelijkheden (zeilen, vissen, surfen, roeien,...), speel- en ligweides, golf, verblijfsrecreatie,... De fiets- en wandelvoorzieningen (fietscafé, toeristisch fietspad, fietsenverhuurdienst,...) in het landschappelijk attractief gebied trekken veel recreanten aan. Het golfterrein is geïntegreerd in het recreatiedomein, waardoor er ook sprake is van een multifunctioneel golfterrein. De fiets- en wandelpaden lopen gedeeltelijk doorheen het golfterrein. De specifieke fietsinfrastructuur (fietscafé) en de plas zijn te bereiken via de toegang tot het golfterrein.

2: Monumenten en landschappen.

Er komen geen beschermende monumenten, landschappen noch stads- en dorpsgezichten voor in de directe omgeving van de golfbaan.

3.1: Natuureservaten

In het projectgebied of de directe omgeving (straal van 1 km rond het golfterrein) liggen geen staats- of erkende natuureservaten zoals bedoeld in de wet op het natuurbehoud of het KB van 1981.

3.2: Overdruk natuurverweving Paalse Plas

Gezien de ligging van de Paalse Plas aansluitend bij de vallei van de Winterbeek, de huidige “natuurlijke” inrichting van het recreatiegebied zelf en de mogelijkheden om de natuurwaarden in dit gebied te versterken, wordt het gebied aangeduid als natuurverwevingsgebied. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de beleidsdoelstelling om 10.000 ha recreatiegebied de overdruk natuurverweving te geven. Het meest actieve gedeelte van de plas, in het bijzonder de zwemzone en fietscafé met bijhorende infrastructuur en het golfterrein, wordt **niet** mee opgenomen in de overdruk natuurverweving.

3.3 Beekvallei als groen lint in het landschap

De Winterbeekvallei situeert zich ten noorden van het plangebied. Met het oog op het behouden van een groen lint in het landschap en het bieden van maximale ontwikkelingskansen aan de vallei, is er geopteerd om parallel met de beek een zone voor natuurgebied te voorzien. De grens tussen natuurgebied en recreatiegebied wordt genomen op het bestaande fietspad dat zich rond de Paalse Plas slingert, waarbij het fietspad de bestemming recreatie behoudt.

4: Vogelrichtlijngebieden.

In uitvoering van de Europese Richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979 betreffende het behoud van de vogelstand werden in Vlaanderen 23 beschermingszones aangeduid. De golfbaan valt noch geheel, noch gedeeltelijk binnen één van deze gebieden.

5: Ramsar gebieden.

De golfbaan valt noch geheel, noch gedeeltelijk binnen de grenzen van een water(vogel)gebied van internationale betekenis, zoals vastgesteld bij de conventie van Ramsar en bij wet goedgekeurd.

6: Habitatrictlijn

De golfbaan behoort niet tot een habitatrictlijngebied.

7: Grondwaterdecreet

Vergunning voor het capteren van grondwater staat beschreven in de erfpacht overeenkomst.

8: Bundeling van bebouwing

De gebouwen, gelinkt aan het recreatiegebied 'Paalse Plas' en Millennium Golf situeren zich op drie sites. Het gaat hierbij enerzijds om het clubhuis van de golfclub 'Millennium Golf' met aansluitend een overdekte afslagzone van de driving range. Anderzijds betreft het gebouwen voor opslag, gekoppeld aan de golf, en een conciërgewoning. Op deze sites is een (beperkte) uitbreiding van de bebouwing mogelijk.

(Deze gegevens zijn gedeeltelijk overgenomen uit het MER rapport aanleg golfterrein "paalse plas" en advies Vlaamse commissie voor ruimtelijke ordening)

Beheer van de spelzones:

BodembioLOGIE speelt op alle gronden van onze aarde veruit de belangrijkste rol in de gezondheid van gewassen.

Betreft problemen met:

Onkruid, straatgras, viltvorming, schimmels, droogteplekken, wateroverlast enz...

De oorzaak van vele van deze bovenstaande problemen is niet zo zeer de aanwezigheid van schadelijke organismen, doch veeleer het gebrek aan gunstige organismen. De tijd van het chemische bestrijden gaat stilaan voorbij en een moderne greenkeeper leert om te kijken naar de oorzaken van een probleem, om vervolgens op een verantwoorde wijze deze te verhelpen of bij te sturen. Een gezonde bodem is de basis van een grasmat, bij een gezonde bodem praten we over een optimale PH, een gezond en veelzijdig bodemleven, een goede waterhuishouding en een juiste meststoffen dosering. Op deze manier is een gezonde grasmat zonder ziektes te bereiken. Door biologische bodemverbeteraars en biologische meststoffen te gaan gebruiken in combinatie met beluchten, bezanden, verticaal maaien, enz... zal de toplaag zich herstellen en krijgt gras de kans zich optimaal mogelijk te ontwikkelen en zich immuun te maken tegen kwaadaardige schimmels, zoals fusarium.

1: De greens

De greens op Millennium Golf zijn 8 jaar geleden aangelegd als zandgreens volgens het USGA systeem en dit omwille van de bespeelbaarheid.

In het verleden is het bemestingsplan opgesteld door een externe consulent die meststoffen en fungiciden gebruikte om het gras voor het oog mooi en groen te houden.

Als het gebruik van fungiciden door de Europese wetgeving wordt verboden en strengere normen gelden voor het gebruik van chemische meststoffen, zal de huidige manier van werken niet meer kunnen. We moeten vooruit denken, en het wordt hoog tijd dat we een gezondere weg inslaan.

Probleemstelling

In het verleden werden er zeer veel fungiciden toegepast op de greens van Millennium Golf (preventief). Dit heeft als negatieve bijwerking, dat er zeer weinig bodemleven, bodembacteriën en micro-organismen in de toplaag van deze greens voorkomen. Dit houdt ook in dat de grassen geen of weinig weerstand hebben tegen ziektes en zomerstress. Bovendien werden er hoge dosissen chemische bemesting gegeven met een overvloedige beregening. Dit heeft aanleiding gegeven tot een sterke viltvorming in deze 8 jaar.

Actie

De bedoeling is te streven naar een goed uitgewerkte I.P.M (Intergrate Pest Management) strategie.

Dit houdt in:

- Cultuurtechnisch onderhoud
- Biologische controle
- Activeren van het bodemleven
- Minimaliseren van beschermingsmiddelen
- Niet meer preventief spuiten

Een goede IPM start een hele tijd vooraleer er sprake is van een ziekte, of anders gezegd dient alles gehaald uit goede greenkeeping methoden. Het bestaat eruit om de plant zoveel mogelijk te wapenen tegen infecties. Er is momenteel geen exact recept voorhanden. Elk onderdeel van het onderhoud is afhankelijk van wat de objectieven zijn op lange termijn en wat de problemen zijn bij de start.

Enkele punten

Cultuurtechnisch onderhoud
Biologische controle
Resistentie tegen ziekten
Activeren van het bodemleven
Minimaliseren van beschermingsmiddelen

De tees

De tees op Millennium Golf zijn aangelegd met een toplaag van 20cm zand en deze zijn allemaal voorzien van één drainage.

Ook op deze onderdelen gaan we het IPM toepassen.

De fairways:

De bodemtextuur van de fairways bestaat uit verschillende samenstellingen; dit gaat van zand tot zandleem en zelfs klei op sommige onderdelen van de fairways. In het verleden werd hier geen rekening mee gehouden en werden alle fairways op dezelfde manier berekend en bemest. Dit heeft op de zwaardere onderdelen geleid tot verdichting van de bodem en zelfs structuurbederf.

Actie

Er zal in de toekomst meer rekening worden gehouden met de bodemsamenstelling van de fairways. Om dit te doen zullen er bodemstalen en boringen gebeuren om per fairway een beter zicht te krijgen op de samenstelling en opbouw van de bodem. Eens dit inzicht er is zal de bemesting en berekening hier op afgestemd worden. Ook de onkruidbestrijding en berekening zullen geminimaliseerd worden, tot het strikt noodzakelijke.

Roughs

Vanaf 2009 gaan we deze zones verder verdelen in:

Semi-rough:

Dit is één maaibreedte van +/- 3 meter langs de fairway en deze wordt gemaaid op een hoogte van 22 mm.

Rough:

Dit wordt een zone van hoger gemaaid gras over een breedte van 3 tot 15 meter. Deze zone zal één maal per week gemaaid worden. In deze zones worden er geen bemestingen toegepast.

Hardrough of Hooilandvegetatie:

Op Millennium Golf is, om het verloop van de spelronde te versnellen, gekozen om alle rough kort te maaien, dit zal in de toekomst veranderen en we willen op bepaalde zones naar hooilandvegetatie gaan. Het doel is om hooiland te krijgen tussen de verschillende holes, zonder het spel te vertragen of een extra hindernis te geven. Door die bepaalde zones minder te gaan maaien, en vooral pas na de zaadvorming van de doelsoorten, is het de bedoeling om het karakter en de kleur van de open gebieden te verbeteren. Na een jaar kan er wel een stijging aan de biodiversiteit van 50% zijn voor zowel fauna als flora. Of verschraling beheer het gewenste resultaat geeft, hangt van de grondsoort af, maar door 'niets' te doen op het juiste moment is deze 'bio-indicator' een bewijs van succes. Het minder frequent maaien van deze gebieden geeft een besparing op manuren en middelen.

Het domino-effect

Hoe zie je of je op de goede weg bent?

Verschralen van de bodem zal niet direct resultaat opleveren, zeker als het om een verstoorde situatie gaat. Herstel na verstoring kan 5 tot 8 jaar duren. Maar op de duur verschijnen er plantensoorten van voedselarme bodems. Op natte bodems is dat bijvoorbeeld echte koekoeksbloem en rietorchis; op drogere bodems duizendblad en grasklokje. Zit je op een oorsprong rijkere kleibodem dan zijn wilde peen, wilde margriet en knoopkruid een teken van goed werk. Uiteindelijk zal het insectenleven gaan profiteren van het grotere aanbod aan waardplanten (voedselplanten) en nectarleveranciers. En dat geeft weer aanleiding tot het verschijnen van vogels, vleermuizen en kleinere landzoogdieren. Dus het streven naar een rijke natuur begint bij het verschralen. De rest volgt (bijna) vanzelf....

Waarom is afvoeren van het maaisel op deze zones zo belangrijk?

Door het grasland te maaien behouden we een open begroeiing waarin meer waardevolle kruidensoorten kunnen overleven. Als we het maaisel bovendien afvoeren, putten we de voedselvoorraad van bepaalde plantensoorten uit, waardoor er meer plaats vrijkomt voor soorten die minder gebonden zijn aan voedselrijke bodems. En juist deze soorten hebben vaak een ecologische waarde. Dergelijke schrale graslanden zijn intussen schaars geworden in Vlaanderen.

planten lentebloeiers	planten zomerbloeiers	dieren
margriet	knoopkruid	vlinders
kruipe boterbloem	dag- en avondkoekoeksbloem	bijen
smalle weegbree	jacobskruid	kevers
ereprijssoorten	grasklokje	konijnen
paardebloem	sint-janskruid	muizen
klein hoefblad	boerenwormkruid	sperwers
klaproos	gewoon biggekruid	

Groenafval:

Groen afval afkomstig van maaisel is een groot en welbekend afvalproduct op veel golfbanen, alsook op Millennium Golf. In het verleden werd het maaisel dat opgevangen werd verspreid tussen de jonge beplanting. Dit heeft in de jaren een enorme verrijking van de bodem teweeg gebracht. Hierdoor komt er veel brandnetel voor tussen de jonge beplanting.

Millennium Golf heeft besloten om vanaf 2009 het gras van de greens, voorgreens en tees te verzamelen en tijdelijk op te slaan, om dan te laten composteren door een officieel erkend verwerkingsbedrijf.

Voordelen:

- Professionele verwerking van het groenafval
- Geen bijkomende vergunningen nodig

Op de zones Rough en fairways wordt het systeem van mulchen toegepast.

Voordelen:

- Mulchmaaien verkleint de hoeveelheid groenafval
- Minder extra voeding toedienen

Natuur

Natuur maakt deel uit van ons leven waarbij moet worden vastgesteld dat de natuur wel zonder de mens kan, maar de mens niet zonder de natuur.

Mogelijkheden:

- Opstellen van doelen
- Definiëren van taken met bijhorende verantwoordelijkheden
- Rapporteren van taken volgens uniform formaat
- Definieerbare natuureenheden
- Importeren van fauna en flora

Werkomgeving

De greenkeepersploeg vormt de kern van de kwaliteit van de golfbaan.

In dit onderdeel worden alle greenkeepers geregistreerd met al hun kwalificaties. Beleid komt hier tot uitvoering. Door middel van een uitgekende personeelsregistratie wordt tevens voldaan aan de wet op de indentificatieplicht. Door middel van een doordacht planningsysteem (slepen en plaatsen) kan de greenkeeping inzicht krijgen in werkzaamheden en kosten. Alle ingebrachte werkzaamheden zijn gekoppeld aan begroting en statistiek. Dit geldt ook voor alle ingevoerde machines.

Mogelijkheden:

- Opstellen van doelen
- Definiëren van taken met bijhorende verantwoordelijkheden
- Rapporteren van taken volgens uniform formaat
- Overzichtelijk planningsysteem
- Personeelsregistratie, uren, overwerk, vakantie, ziekte
- Planning voor personeel en taken door middel van slepen en plaatsen
- Urenregistratie n.a.v. planning
- scheiding van routinematige taken en niet-routine taken
- Inzicht in gebruik en voorraad gewasbeschermingsmiddelen

Water

Water wordt steeds belangrijker en staat voortdurend op de agenda.

Mogelijkheden:

- Opstellen van doelen
- Definiëren van taken met bijhorende verantwoordelijkheden
- Digitaal bestandsbeheer
- Jaarlijkse registratie van waterverbruik per meetpunt
- Grafische weergaven van waterverbruik
- Registratie van neerslag van regen

Afval

Milieuwetgeving wordt steeds strakker aangehaald. Ook dient een golfbaan aan te geven waar zij blijft met haar afval.

Mogelijkheden:

- Opstellen van doelen
- Rapporteren van taken volgens uniform formaat
- Jaarlijkse registratie van afval per afvalsoort
- Grafische weergaven van afval

Energie

Elke onderneming heeft de wettelijke verplichting tot energieregistratie, dus ook de golfbanen. Door middel van enkel het invoeren van de meterstand, kunt u verbruik en kosten direct zichtbaar maken. Via uw energiefactuur vindt u alle parameters die nodig zijn om een gedetailleerd overzicht te verkrijgen.

Mogelijkheden:

- Opstellen van doelen
- Definiëren van taken met bijhorende verantwoordelijkheden
- Rapporteren van taken volgens uniform formaat
- Digitaal bestandsbeheer
- Jaarlijkse registratie van elektriciteitsverbruik per meetpunt
- Grafische weergaven van elektriciteitsverbruik
- Jaarlijkse registratie van gasverbruik per meetpunt
- Grafische weergave van gasverbruik
- Jaarlijkse registratie van olieverbruik per meetpunt
- Grafische weergave van olieverbruik

Communicatie & PR

Communicatie is belangrijk voor het bevorderen van milieubewustzijn en van golf als "groene sport", de wijze waarop dit gedaan wordt is net zo belangrijk.

Mogelijkheden:

- Opstellen van doelen
- Definiëren van taken met bijbehorende verantwoordelijkheden
- Rapporteren van taken volgens uniform formaat
- Dagelijkse baanstatus
- Communicatie betreffende greenkeeping en natuur

Financieel

De financiële aspecten van een golfbaan zijn een belangrijk onderdeel van uw golfbaanbeheer. Deze module geeft u de mogelijkheid om uw begroting te bewaken.

Mogelijkheden:

- Planningstatistiek (personeel, activiteiten, materieel, kosten)
- Inkoopregistratie uit te splitsen per onderdeel
- Overzicht leveranciers
- Begroting

